

Tervezetlen szuburbanizáció és települési stratégiák a budapesti agglomerációban

BAGYURA MÁRTON

TÁRSADALOMTUDOMÁNYI KUTATÓKÖZPONT

Bevezetés

- ▶ A szuburbanizáció...
 - ▶ ...az egész világon megfigyelhető jelenség
 - ▶ ...eltérő hajtóerők és megjelenési formák
- ▶ Nyugat-Európa vs. Poszt-szocialista országok
 - ▶ Poszt-szocialista átment hatása a térbeli-társadalmi folyamatokra

Elméleti háttér

- ▶ *Suburban governance (Hamel – Ekers, 2015):*
 - ▶ Állam
 - ▶ Tőke
 - ▶ Magánökormányzás

- ▶ A szuburbanizáció típusai (Ekers et al., 2015):
 - ▶ Önvezérelt szuburbanizáció
 - ▶ Állam által vezérelt szuburbanizáció
 - ▶ Piac által vezérelt szuburbanizáció

Kutatási kérdések

A poszt-szocialista Magyarországon a szuburbanizációs folyamatot hogyan határozta meg az állami szerepvállalás?

Az állami szerepvállalás milyen települési szintű következményekkel járhat?

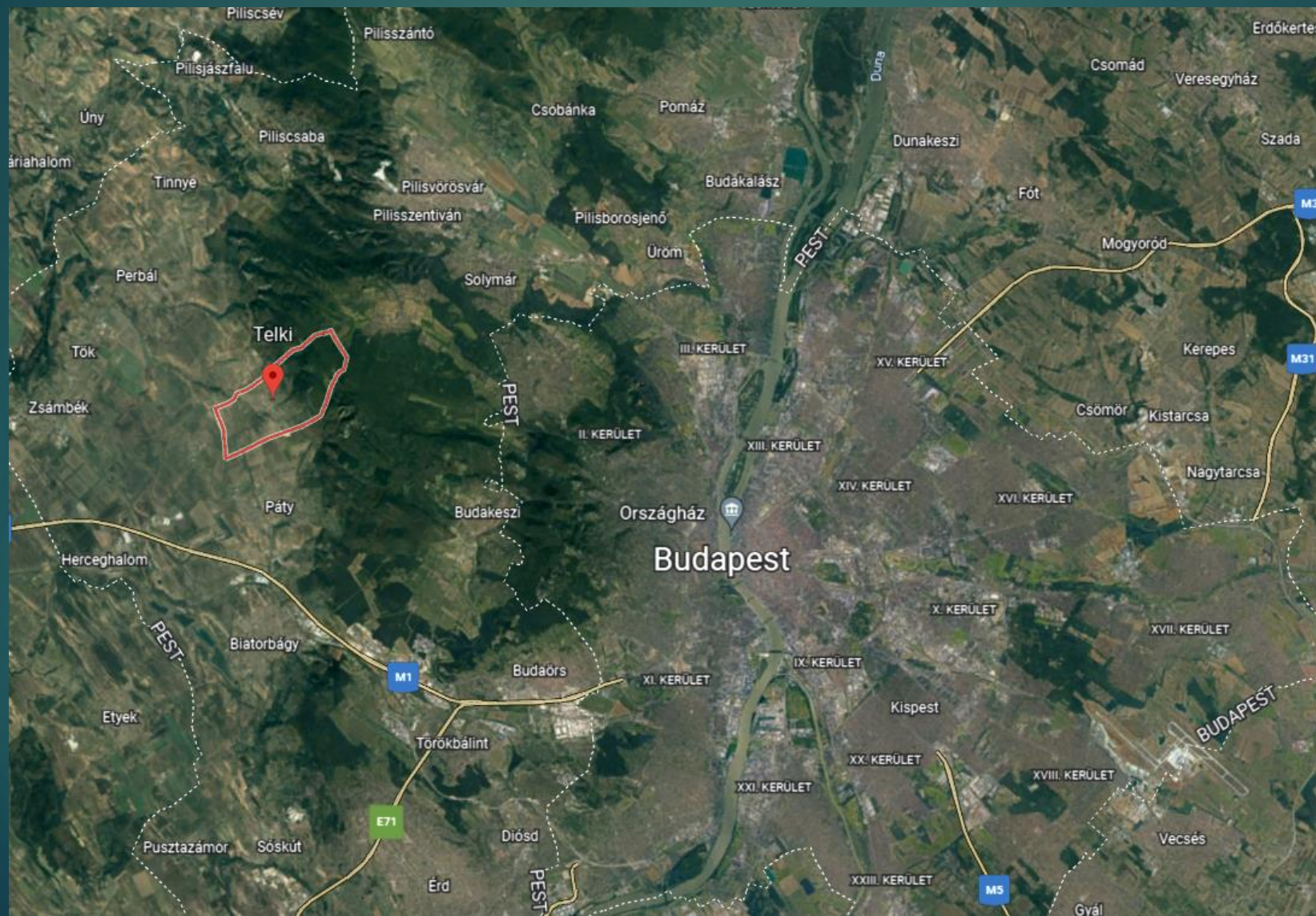
Poszt-szocialista településpolitika

- ▶ Poszt-szocialista átalakulás
- ▶ Privatizáció
- ▶ Decentralizáció
- ▶ Önkormányzati szuverenitás – de forráshiány
- ▶ Gyenge (nem hatékony) középszintű területi tervezési rendszer
- ▶ Tervezetlen szuburbanizáció

Adatok és módszerek

- ▶ Esettanulmány Telki község átalakulásáról
 - ▶ 2017-2021 között 35 félig strukturált interjú helyi lakosokkal
 - ▶ 6 önkormányzati képviselő
 - ▶ 8 civil szervezeti tag
 - ▶ 21 lakos
 - ▶ Statisztikai adatok
 - ▶ Helyi újságok, választási kampányok anyagai, önkormányzati anyagok stb.

Telki

Telki

Telki

Telki fejlődése – I. időszak 1990-2002

Kezdeti helyzet	Szegény település
Cél	Gazdag település falusias, később kisvárosias jegyekkel
Eszközök	Infrastrukturális fejlesztések, szolgáltatások körének bővítése
Elérhető források	Elégtelen, csökkenő helyben maradó SZJA, helyi adó bevételekre kevés lehetőség
Megoldás	Mezőgazdasági földek belterületbe vonása és építési területként való értékesítése tehetősbudapestieknek
Önkormányzati képviselőtestület	Budapestről beköltözők kisebbségben

Telki fejlődése – II. időszak 2002-2006

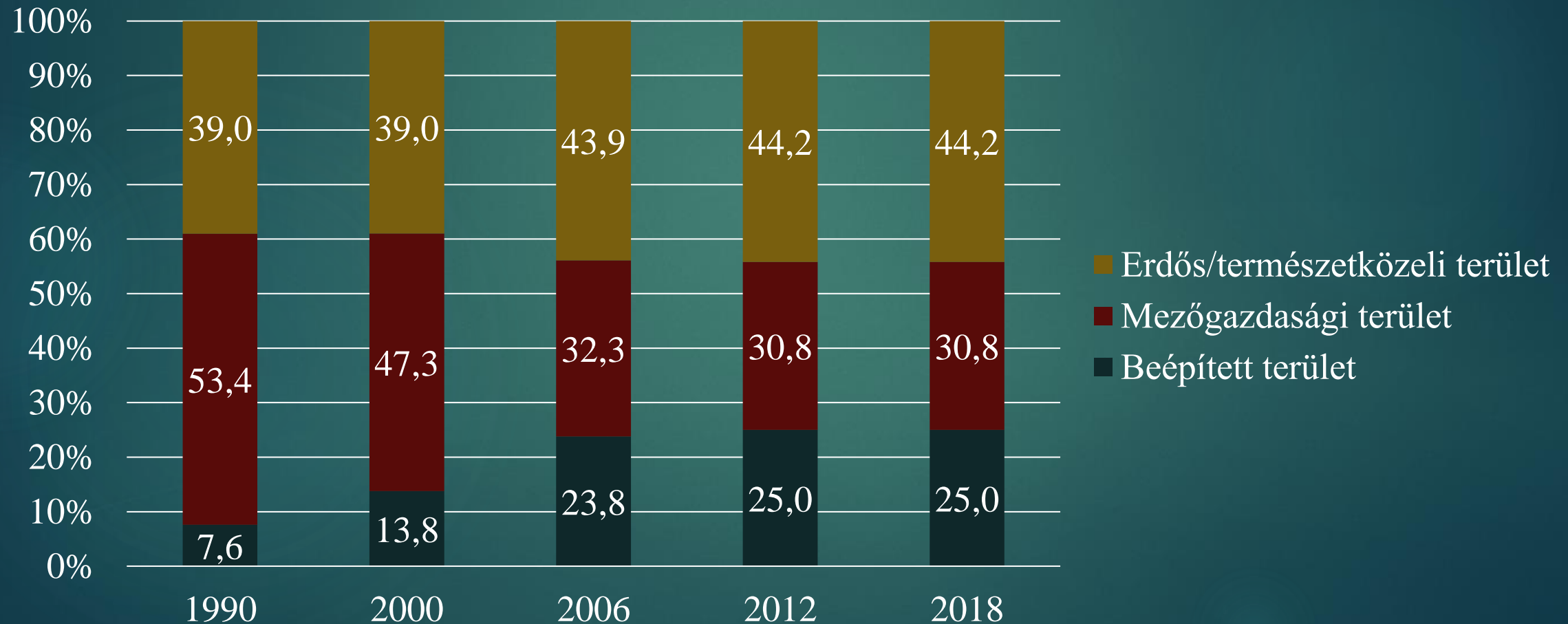
Kezdeti helyzet	Tehetősebb település sok beköltözővel, jól kiépített infrastruktúra, számos helyben elérhető szolgáltatás
Cél	Gazdag település, beköltözés ütemének lassítása, komfort irányú fejlesztések
Eszközök	A megcélzott beköltözők számára kedvező szolgáltatások fejlesztése
Elérhető források	Építési földek eladása
Megoldás	Építési földek további eladása, de az újabb belterületbe vonások megakadályozása
Önkormányzati képviselőtestület	Budapestről beköltözők többségben

Telki fejlődése – I. időszak 2006-2020

Kezdeti helyzet	Elit település
Cél	Magas státusz megtartása, vidéki és városi jegyek együttes megtartása
Eszközök	A megcélzott beköltözők számára kedvező szolgáltatások fejlesztése
Elérhető források	Építési földek eladása, helyi adók
Megoldás	Helyi adók bevezetése
Önkormányzati képviselőtestület	Budapestről beköltözők többségben

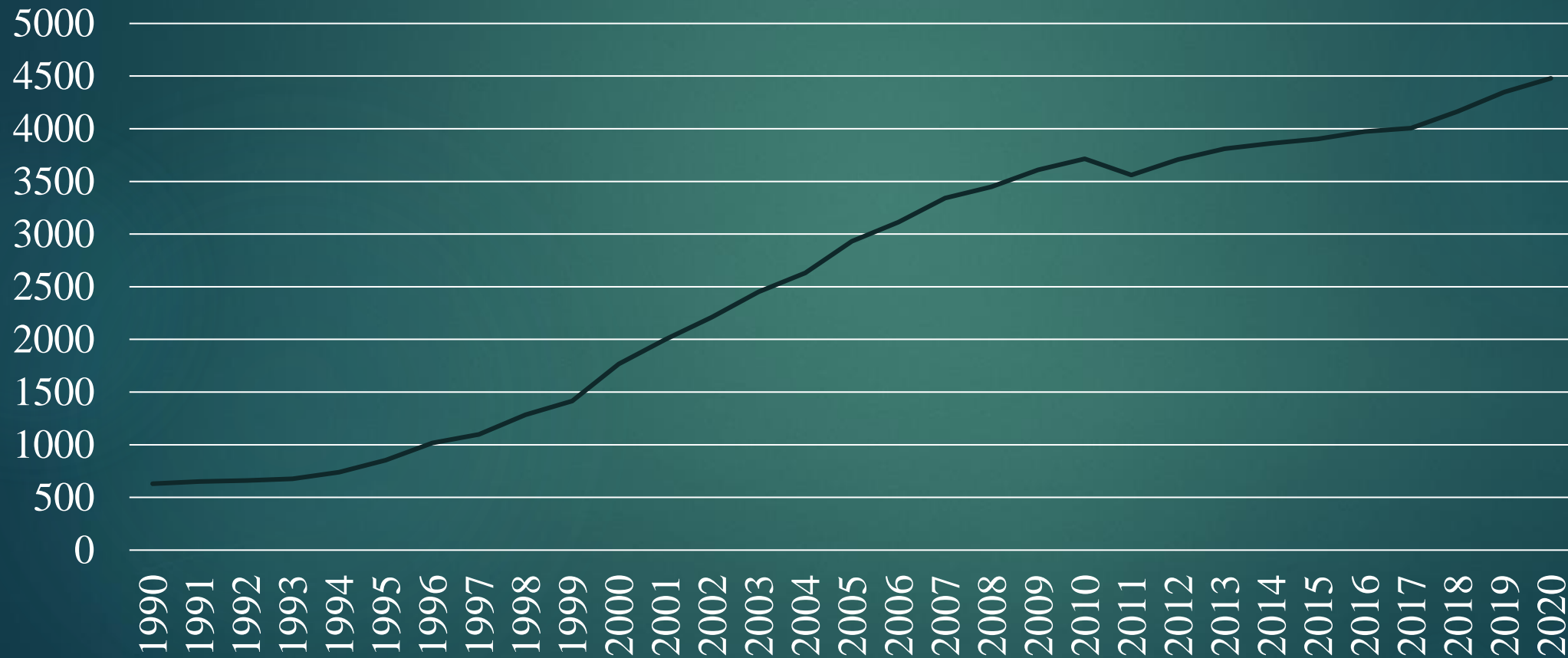

Politikailag kontrollált földprivatizáció

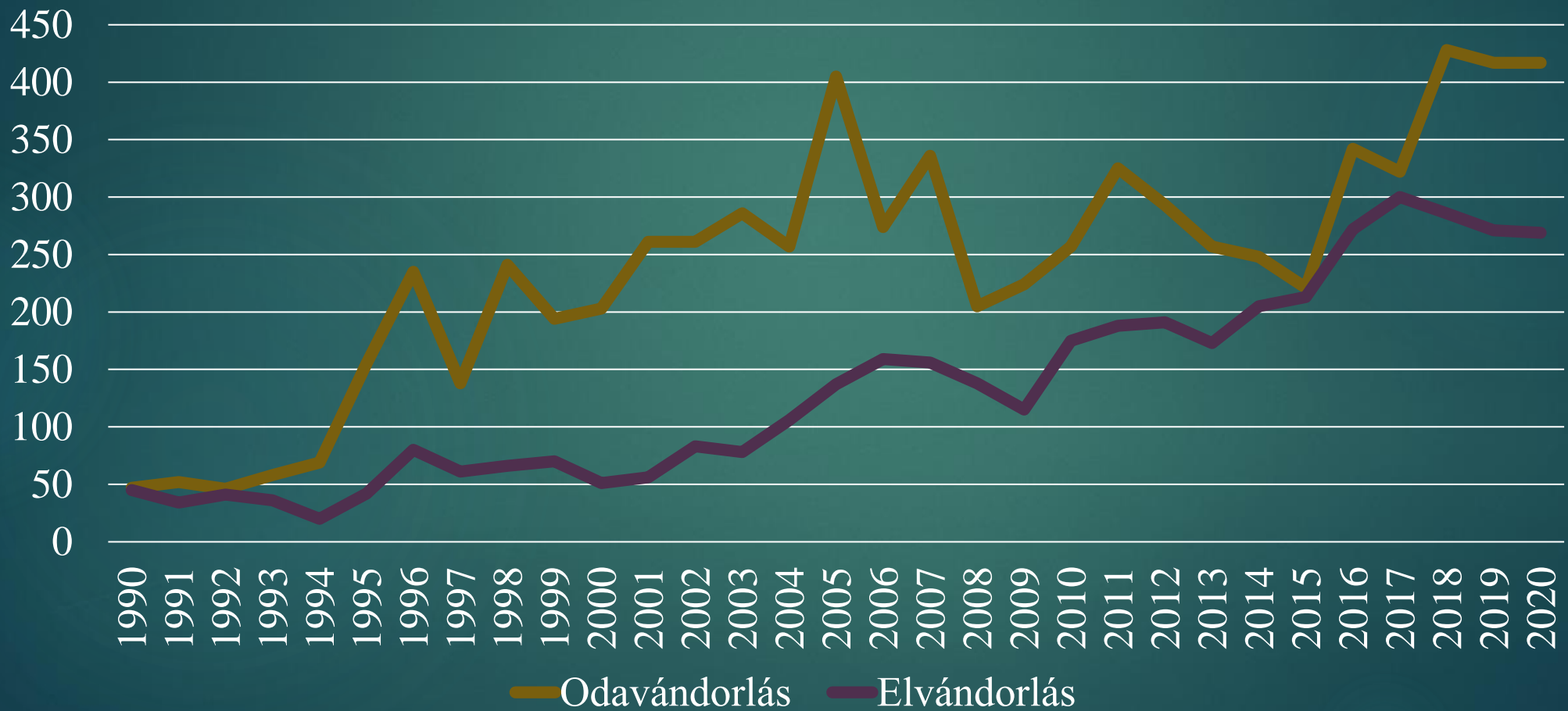

Új lakók, új igények

A lakónépesség számának változása 1990-2020 között

Kirekesztés, szegregáció

Konfliktus a kooperáció helyett

BELFÖLD

Szomszédháború a golffalu miatt

Összefoglaló megállapítások

- ▶ Az állam szerepe a szuburbanizációban elsősorban a privatizációban és a megfelelő finanszírozás nélküli önkormányzati szuverenitás biztosításában és a hatékony középszintű tervezési rendszer hiányában látható.
- ▶ A tervezetlen, koordinálatlan szuburbanizáció és a forrásszerzésre kényszerülő önkormányzatok miatt a folyamat hozzájárul az agglomerációs szintű területi egyenlőtlenségek és társadalmi szegregációs folyamatok erősödéséhez és a településeken belüli társadalmi problémák, konfliktusok kiéleződéséhez.

Köszönöm a figyelmet!